

Operace stabilizačních sil SFOR na území Bosny a Hercegoviny a příprava pokračující mírové mise

(Vyhodnocení nasazení jednotky Armády České republiky v období od 1. 7. do 31.12. 1997)

To co se odehrávalo a odehrává v Bosně, je to nejstrašnější, co Evropa zažila od druhé světové války. Skutečnost, že Evropské společenství v dubnu 1992 uznalo Bosnu a Hercegovinu jako samostatný stát, už nic nezachránila. Vzhledem ke svému mnohonárodnímu a mnohokonfesionálnímu charakteru je Republika Bosna a Hercegovina (skoro 4,4 milionu obyvatel) označována jako „Jugoslávie v malém“. Jak ale může takový stát vydržet, když i „velká Jugoslávie“ se přes všechno úsilí rozpadla? Na prudkosti konfliktů svou roli hrál také fakt, že v Bosně a Hercegovině byla uložena ze strategických důvodů většina zbraní bývalé Jugoslávie. I když ani Evropa, ani USA tuto válku nezosnovaly, ani nezačaly, neznamená to, že by se mohly vyhnout odpovědnosti. Jedině pod záštitou mezinárodního společenství bude zřejmě možné uskutečnit žádoucí vyrovnání mezi jednotlivými populacemi. Bezprostředním vývojem situace v dané oblasti, jejímu možnému řešení a též účasti AČR se věnuje následující příspěvek.

* * *

Lze očekávat, že se právě rok 1998 stane klíčovým pro vyřešení problému, zda BaH (Bosna a Hercegovina) bude jednotným státem Srbů, Chorvatů a Muslimů (kteří byli jako národnost potvrzeni v r. 1969), nebo zda bude směřovat k etnickému rozdělení. Této skutečnosti potom bude odpovídat i další úsilí mezinárodního společenství v Bosně.

Realizace mírového procesu zatím nedosáhla požadovaného pokroku, neboť se političtí i vojenští představitelé národnostních entit obávají etnické reintegrace. Úspěchu nelze dosáhnout bez široké publicity myšlenky jednotné Bosny v multietnických sdělovacích prostředcích a bez pomoci občansky orientovaných stran a nacionalistických organizací. Obnova země, která je jednou z nejdůležitějších podmínek zachování míru, postupuje také jen velmi zvolna. Většina válečných zločinců je dále na svobodě, v zemi vládne rozsáhlá korupce. Zachování celistvé a jednotné Bosny a Hercegoviny, jejího demokratického rozvoje za současné existence dvou vlád, tří armád, dvou rozpočtů a třech národů vyznávající různá náboženství bude zřejmě stále méně reálné.

Tuto skutečnost potvrdila i prosincová konference o Bosně, která se konala loni v Bonnu. Výsledek konference svědčí o tom, že se spíše sjednotilo mezinárodní společenství ve své představě, jak účinněji realizovat daytonské dohody, zatímco vůdci jednotlivých národů, kteří tvoří tříčlenné předsednictvo Republiky Bosna a Hercegovina demonstrovali, že nejsou schopni ani té nejmenší dohody dosáhnout. Tato demonstrace vyvrcholila, když zástupci bosenských Srbů odešli z jednacího sálu na protest proti tomu,

že návrh závěrečného prohlášení se týkal problémů menšin v Kosovu. Jediné, na čem se v Bonnu podařilo shodnout, byla dohoda kolektivního vedení na společném pasu, na zákoně o občanství a zákonu o fungování rady ministrů Bosny a Hercegoviny.

Proto se také mnozí hlasy, že spojení národů v Bosně v jeden celek nebude možné a mohlo by vést i k novému konfliktu. Myšlenka rozdělení Bosny na tři etnické celky však naráží na dosud **nevřešené teritoriální požadavky** hlavně mezi Muslimy a Chorvaty. V tomto směru však dochází k řadě jednání mezi představiteli jednotlivých etnik, která by měla vést k dvoustranným dohodám o úpravách vnitřní mezinárodní hranice.

I generální tajemník NATO Javier Solana odsoudil návrhy rozdělit Bosnu a Hercegovinu na menší územní celky podle etnik a označil tento postoj za hrozbu pro celou Evropu. Uznat oficiálně etnické rozdíly by snížilo naději na usmíření a naopak posílilo nacionalistické tendence. Také by to mohlo sloužit jako nežádoucí příklad v jiných místech oblasti, kde žijí další významné národnostní menšiny.

Armáda České republiky v rámci operace SFOR v hodnoceném období

Kontingent Armády České republiky v operaci *Joint Guard* (Společná stráž) sil SFOR v Bosně a Hercegovině tvoří 6. mechanizovaný prapor (6. mpr) v plánovaném počtu 600 osob, velitelství kontingentu, sekce součinnosti se štáby SFOR v počtu 22 osob a vrtulníkový odřad v počtu 22 osob. Skládá se ze tří bojových rot, ženijní roty, roty zabezpečení, roty velení, čtyř vojenské policie a obvoziště. Hlavní bojovou a dopravní techniku a zbraně tvoří 19 bojových vozidel pěchoty BVP-2, 13 obrněných transportérů OT-64, 1 vyprošovací tank, 2 granátomety AGS-17, 24 pancéřovek RPG-7, 33 kulometů, 552 samopalů, 26 ostřelovacích pušek, 94 pistolí, 80 osobních terénních automobilů, 51 nákladních terénních automobilů, 2 jeřáby, 2 tahače s podvalníkem a 2 autobusy. Ve prospěch praporu působí 2 vrtulníky Mi-17 vrtulníkové jednotky.

Prapor působí v britském sektoru odpovědnosti (divizi) a sousedí s vojenskými kontingenty (prapory) Kanady a Velké Británie. Velitelství praporu je v obci Donja Ljubija, na území Republiky srbské (RS), velitelství kontingentu a logistická základna praporu je v obci Bosanská Krupa, na území Muslimsko-chorvatské federace (MCHF). Základny bojových jednotek jsou dislokovány v osadách Stari Majdam (MCHF) - 1. rota Blagaj Japra (RS) - 2. rota, Bosanská Krupa (MCHF) - 3. rota. Vrtulníková jednotka je dislokována v obci Velika Kladuša (MCHF).

Prostor odpovědnosti praporu tvoří území o rozloze 2870 km², délka hranice mezi Muslimsko-chorvatskou federací a Republikou srbskou je 73 km. Dne 2. 12. 1997 bylo ukončeno kompletní střídání všech vojáků českého kontingentu v misi SFOR v Bosně zahájené 17. 11. 1997. Střídající vojáci by měli v Bosně působit do 20. června 1998, což je termín platnosti mandátu mise SFOR. Českému kontingentu velí plukovník generálního štábu Jiří Kašpárek a 6. mechanizovanému praporu podplukovník Josef Šemelák.

V oblasti logistické je prapor vybaven nejmodernější technikou, která je ve výzbroji pozemního vojska AČR. Je zajištěna logistická soběstačnost praporu. V této souvislosti bylo z ČR vypraveno 18 železničních převozů. Vedle pravidelného zásobování proviantem byly dodány náhradní díly a munice převážně do pěchotních zbraní. Pro zabezpečení spolehlivosti provozu byla provedena oprava těžké techniky výměnným způsobem. Technika stažená do České republiky byla předána do opravárenských podniků a slouží

jako běžná zásoba. V hodnoceném období byly zajištěny rovněž servisní opravy v místě působení praporu.

V hodnoceném období prapor dohlížel na plnění vojenských aspektů daytonských dohod a kromě běžného hlídkování monitoroval přesuny vojenské techniky a jednotek v prostoru odpovědnosti praporu.

Prapor je připraven na plnění úkolů vyplývajících ze **třetí fáze operace Joint Guard**. Rozšířila se činnost skupiny štábu S-5 (skupina pro spolupráci s veřejností) k podpoře a koordinaci humanitárních projektů obnovy v Bosně a Hercegovině.

Mezi hlavní úkoly 6.mpr ve sledovaném období rovněž patřila podpora plnění úkolů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) při přípravě a v průběhu komunálních voleb a parlamentních voleb v Republice srbské. V souvislosti se zabezpečením jejich klidného průběhu byly, na žádost velitele divize, síly a prostředky kontingentu AČR v SFOR dočasně navýšeny o rotu v síle 42 osob a 2 vrtulníky.

Prapor rovněž úspěšně plnil úkoly vyplývající ze začlenění do zálohy velitele divize a velitele SFOR v období napjaté situace v Republice srbské.

Pro monitorování situace, přepravu osob a nákladu a plnění ostatních úkolů bylo velkým přínosem použití vrtulníků Mi-17 vrtulníkové jednotky.

Dosavadní zkušenosti z působení kontingentu Armády České republiky v implementačních (IFOR) a stabilizačních (SFOR) jednotkách jsou velmi dobré. Nadřízení velitelé NATO často oceňovali odpovědné a profesionální plnění úkolů příslušníky české jednotky. Zapojení do IFOR a SFOR vedlo ke zvýšení interoperability AČR s členskými zeměmi NATO, k zvyšování profesionality a jazykové vybavenosti našich vojáků a k získání praktických zkušeností při přípravě a vedení mírové operace podle zásad NATO.

Působení kontingentu AČR v operaci SFOR opravňuje k následujícím závěrům:

- ▲ Rozhodující bojová technika a zbraně jsou srovnatelné s vybavením ozbrojených sil států NATO, avšak v oblasti komunikačních systémů, integrovaného řízení palby, přístrojů nočního vidění bude dosažení srovnatelné úrovně spojeno s realizací plánovaných investic v rámci AČR.
- ▲ Jazyková připravenost je hlavním předpokladem rovnocenné spolupráce s partnery. V přípravě na plnění úkolů v zahraničí jsou proto kromě dlouhodobé jazykové přípravy organizovány intenzivní zdokonalovací kurzy.
- ▲ Mechanizovaný prapor je základní samostatnou organizační jednotkou AČR schopnou nasazení v mnohonárodních operacích.
- ▲ Posílení vrtulníkovou jednotkou představuje aktivní prvek v sestavě kontingentu AČR v zahraničí a potvrdilo schopnost taktického letectva pro efektivní zapojení do mnohonárodních sil ve prospěch vlastních jednotek, včetně realizace prvků ochrany osádek a rádiové komunikace s partnery.

- ▲ Kvalitní příprava vojáků AČR na plnění specifických úkolů zahraniční operace je ověřena praxí a zkušenostmi vojáků z výkonu funkcí v zahraničí a realizací kurzů, včetně mezinárodních, za účasti zahraničních instruktorů.
- ▲ Sociologické průzkumy realizované mezi vojáky IFOR/SFOR potvrdily psychickou náročnost mise, potřebu věnovat duševnímu stavu vojáků maximální pozornost a potvrdily i pozitivní zkušenosti účastníků mise s působením duchovního-vojáka z povolání při překonávání těžkostí souvisejících s činností v misi.

Přehled hlavních událostí v prostoru odpovědnosti 6. mpr

10.7.1997	Při akci speciální britské zásahové jednotky k zadržení osob uvedených na seznamu válečných zločinců byl zabit bývalý šéf policie v Prijedoru, Drijača, který při zatýkání kladl ozbrojený odpor.
12.8.1997	U budovy OBSE a monitorovací mise Evropského společenství (ECMM) v Prijedoru došlo v době střezení k výbuchu obranného ručního granátu nedaleko od příslušníka naší hlídky. Nikdo nebyl zraněn. Podle získaných poznatků byl útok směřován přímo proti našim vojákům.
18.-19.8.1997	Náčelník sekce bojové přípravy AČR genmjr. J. Šedivý navštívil 6.mpr společně se členy výboru pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny ČR rodinnými příslušníky českých vojáků, kteří padli při plnění úkolů v misích ochranných sil OSN (UNPROFOR) a operacích pro obnovení důvěry v Chorvatsku (UNCRO).
29.8.1997	Přilet 2 vrtulníků Mi-17 k posílení jednotek SFOR na období komunálních voleb v RS. Zároveň prapor posílilo 42 příslušníků z Chrudimi.
11.10.1997	Střelba u základny Blagaj Japra. Dva výstřely z ruční zbraně byly vedeny na stanoviště strážného vykonávajícího službu u vjezdu do základny. Střely zasáhly valy chránící strážného a základnu od napadení střelbou.
28.10.1997	Návštěva předsedy senátu JUDr. Petra Pitharta a jeho doprovodu. Na počest 79. výročí vzniku Československa a státního svátku České republiky byla pozvána skupina příslušníků praporu na zastupitelský úřad do Sarajeva.
24.11.1997	Velitelství praporu a jemu podřízené základny navštívil velitel mnohonárodních divize MND(SW) gen. Pringel. Oficiálně se rozloučil s příslušníky střídaného praporu a poděkoval jim za cívěvdomou a usilovnou práci za období jeho působení v mezinárodních silách SFOR.
2.12.1997	Ukončena rotace všech 648 vojáků kontingentu AČR v SFOR a převzetí prostoru odpovědnosti praporu novým velením.
12.-14.12.1997	Genmjr. Kotil jednal s velitelem britské divize a 13. 12. proběhlo jednání na velitelství SFOR v Sarajevu. Cílem cesty bylo zejména prověřit převzetí prostoru odpovědnosti a kvalitu plnění operačního úkolu novým velením praporu.
27.-28.12.1997	Ministr obrany ČR a náčelník Generálního štábu AČR předali medaile příslušníkům praporu na velitelství britské divize v SFOR.

Pokračování mírové operace SFOR v BaH

K 20. červnu 1998 skončí mandát mnohonárodních tzv. stabilizačních sil působících v operaci *Joint Guard* probíhající v Bosně a Hercegovině pod vedením Severoatlantické aliance. Na operaci se podílí všech 16 členských států NATO a jednotky z 20 nečlenských zemí v celkovém přibližném počtu 35 000 osob. Jednotky SFOR působí v BaH od prosince 1996. V té době nahradily jednotky tzv. implementačních sil (IFOR) v přibližném počtu

53 000 osob v rámci operace *Joint Endeavour* (Společné úsilí), jejíž mandát k 20. 12. 1996 skončil. Obě operace působily a působí v uvedeném prostoru v souladu s vojenskými aspekty **všeobecné rámcové mírové dohody** (tzv. daytonská mírová dohoda), se souhlasem bývalých stran v konfliktu a po udělení oprávnění rezolucemi Rady bezpečnosti s odvoláním na kapitolu VII Charty OSN (donucovací charakter) a politického souhlasu Severoatlantické rady (*North Atlantic Council, NAC*).

Jejich hlavním úkolem bylo a je vytváření bezpečného prostředí k naplnění civilních aspektů zmíněné mírové dohody a dosažení trvalé stabilizace situace a mírového vývoje v regionu. Obě operace poskytovaly podporu činnosti operace OSN v chorvatské východní Slavonii (UNTAES), ve které mj. působila česká polní chirurgická nemocnice s přibližně 40 zdravotníky. (Operace UNTAES skončila úspěšně svůj mandát k 15. 1. 1998.)

Za dobu působení IFOR a SFOR bylo dosaženo v BaH významného pokroku. Znesvářené strany se stáhly na území jim stanovená, ze zóny separace byly odstraněny těžké zbraně, které byly předány pod dohled jednotek IFOR a SFOR, v září 1996 se na území BaH uskutečnily všeobecné a v září 1997 komunální volby, v listopadu 1997 proběhly parlamentní volby v Republice srbské, dále byly zformovány společné instituce a došlo k normalizaci vztahů BaH se sousedními státy. Zvolením M. Dodika, stoupence prezidentky M. Plavšičové, bosenskosrbským premiérem v lednu t. r. došlo k významnému posílení bosenskosrbského pragmatického křídla na úkor extremistů - stoupenců M. Karadžiće.

Nadále však přetrvávají závažné problémy v civilní implementaci mírové dohody mezi něž patří především přetrvávající napětí mezi entitami a trvalá neochota bosenských Srbů a Chorvatů vytvořit společně s bosenskými Muslimy v BaH fungující a stabilní státní útvar. Rozmáhá se korupce a nejsou dostatečně zajišťovány podmínky pro návrat uprchlíků a bezdomovců. Nepodařil se rovněž splnit úkol předání hlavních válečných zločinců Mezinárodnímu soudnímu tribunálu v Haagu. Vážné znepokojení mezinárodního společenství s touto situací potvrdily i závěry bonnské konference rady pro implementaci míru PIC v prosinci loňského roku, které mj. obsahovaly doporučení k zachování vojenské přítomnosti v BaH po červnu 1998. (PIC je mezinárodním orgánem v čele s řídícím výborem, který dohlíží na plnění daytonské mírové dohody. Členy PIC je více než 40 států, včetně České republiky.)

V členských i nečlenských státech Severoatlantické aliance tak postupně převládl názor zachovat v určité míře mezinárodní vojenskou přítomnost v BaH. Ve prospěch tohoto záměru se v prosinci 1997 vyslovil rovněž americký prezident B. Clinton. Potvrdil také ochotu vlády USA, v případě souhlasu amerického Kongresu, ponechat v případné nové operaci pozemní jednotky USA, což byl hlavní předběžný požadavek většiny dosavadních účastnických zemí k pokračování jejich účasti.

V souvislosti s nezbytností časného zahájení zpracování operačního plánu případné další vojenské účasti mnohonárodních sil pod vedením NATO v BaH po červnovém ukončení mandátu SFOR zpracoval Vojenský výbor NATO čtyři varianty dalšího možného postupu a jejich analýzu, z nichž první počítá s ukončením a další tři s pokračováním vojenské přítomnosti:

Variant A

Odsun mnohonárodních sil SFOR z BaH bez náhrady. Předpokládaným důsledkem ukončení činnosti mnohonárodních sil v BaH by byla politická a vojenská nestabilita,

s možným obnovením nepřátelství, zastrašování menšin a s ukončením procesu návratu bezdomovců a uprchlíků. Pro místní i mezinárodní civilní orgány by bylo velmi obtížné pokračovat bez vojenské podpory. Současný mírový proces by skončil a vznikla by potenciální možnost obnovení konfliktů v regionu.

Varianta B

Mnohonárodní síly by byly v takovém počtu, aby zabránily obnovení nepřátelství v BaH a poskytovaly omezenou podporu civilní implementaci mírové dohody. Varianta zachovává odstrašující vojenskou přítomnost a přispívá k bezpečnosti v BaH. Kontingent by byl podstatně menší než SFOR, což by mohlo případně vyústit v riziko vojenské nestability. Pozemní jednotky by se převážně skládaly z členských států NATO, nečlenské státy by musely své jednotky buďto odvolat nebo podstatně reorganizovat. Došlo by k výraznému omezení pomoci mezinárodnímu policejnímu sboru (IPTF) a dalším civilním agenturám působícím v oblasti. Dosažení podstatného pokroku v realizaci mírové dohody by bylo nepravděpodobné.

Varianta C

Mnohonárodní síly by zabráňovaly obnovení nepřátelství v BaH, poskytovaly by selektivní podporu civilní implementaci a jejich snížený počet by odpovídal situaci charakterizované převedením důrazu z vojenské na civilní implementaci. Ve srovnání s variantou D by došlo k podstatnějším snížení početních sil a tím i ke snížení úlohy vojenského faktoru. V rámci strategie přechodu by se uskutečnilo fázovitě vojenské odpoutávání.

Varianta D

Tato varianta počítá s tím, že mnohonárodní síly budou zabráňovat obnovení nepřátelství v BaH, poskytovat širokou podporu pro civilní implementaci a současně budou reflektovat přechod z vojenské implementace na civilní. Tato varianta nabízí možnost pro širší a rychlejší implementaci mírové dohody a z vojenského hlediska „robustnější“ přístup k této implementaci (rozšířené úkoly se vztahují k návratu osob bez domova a uprchlíků a instalaci vlád etnických menšin). Ve srovnání se současným stavem SFOR (třetí fáze) bude početní síla menší a její úloha i počty budou progresivně snižovány v rámci strategie přechodu vedoucí k fázovitému vojenskému odpoutání.

S přihlédnutím k současnému i předpokládanému vývoji v BaH Severoatlantická rada na velvyslanecké úrovni na svých jednáních dne 18. 2. 1998 a 20. 2. 1998 (zasedání NAC s přispěvatelskými nečlenskými státy Aliance) zvolila variantu D. Mezi hlavními důvody zvolení této varianty patří především to, že umožní širokou a rychlejší podporu civilní implementaci mírové dohody a že zahrnuje rovněž dva další úkoly, a sice podporu zahájení činností zvolených orgánů a podporu opatřením, která vytvářejí příznivé předpoklady k návratu bezdomovců a uprchlíků. Měla by dále zajistit ochranu mnohonárodních jednotek a jejich svobodu pohybu a přispívat k podstatnému zlepšování svobody pohybu po celé BaH. Očekává se, že zabezpečí pokračování plnění příměří, stabilizuje zóny separace a další vojenské aspekty mírové dohody, bude poskytovat příležitostnou podporu úloze vysokého představitele pro civilní záležitosti

v Bosně při implementaci civilních aspektů mírové dohody a dalším hlavním civilním organizacím, jako např. IPTF, OBSE či Vysoký komisariát OSN pro uprchlíky (*Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR*) aj. Dále bude podporovat mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (*International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, ICTY*) a jeho úsilí směřující k předání osob podezřelých z válečných zločinů Mezinárodnímu soudnímu dvoru v Haagu.

Koncem dubna t. r. by měla Severoatlantická rada schválit **operační plán** zpracovaný ve spolupráci s přispívajícími zeměmi, Úřadem vysokého představitele, OSN a dalšími hlavními zainteresovanými mezinárodními organizacemi. Předpokládá se, že **nová operace bude působit v celkovém početním stavu vojenských jednotek jako dosud**, jejich název SFOR zůstane zachován, termín ukončení operace nebude stanoven a **každých šest měsíců bude provedeno zhodnocení jejího průběhu**. Po letošních zářijových parlamentních a prezidentských volbách v Bosně a Hercegovině má **přejít operace podle varianty D do podmínek operace varianty C**, tj. dojde k podstatnému snížení celkového početního stavu SFOR (asi na 20 000 osob).

Vychází se přitom z předpokladu, že **operace bude nadále podřízena velcímu a řídícímu systému Severoatlantické aliance** v čele s vrchním velitelem spojeneckých sil NATO v Evropě (SACEUR) a že s ní vysloví souhlas všechny strany daytonské mírové dohody a nové státní orgány vytvořené po uskutečnění volbách v Muslimsko-chorvatské federaci a v Republice srbské. **Hlavními předpoklady nové operace jsou dále oprávnění udělená rezolucí Rady bezpečnosti OSN s mandátem podle kapitoly VII Charty OSN (donucovací charakter), zapojení nečlenských zemí NATO do plánování operace a konečné politické rozhodnutí Severoatlantické rady na ministerské úrovni.**

Pravidla nasazení pro novou operaci se od dosavadních nemají příliš lišit. V platnosti by rovněž měly zůstat finanční, tranzitní a další dohody, i když se nevylučuje v některých případech jejich dílčí novelizace.

Zapojení České republiky do SFOR bylo na doporučení vlády (usnesení č. 641 ze dne 11. 12. 1996) schváleno usneseními Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 201 ze dne 20. 12. 1996 a Senátu č. 15 ze dne 19. 12. 1996. V těchto usneseních byl vyjádřen souhlas s vysláním mechanizovaného praporu Armády České republiky v počtu do 700 vojáků z povolání a vojáků v další službě na základě dobrovolnosti na dobu 18 měsíců a s jeho podřízeností velitelským orgánům NATO. Česká jednotka přešla do podřízenosti NATO dnem 20. 12. 1996, tzn. že doba její působnosti skončí k 20. 6. 1998.

Účast AČR v **prodloužené operaci sil SFOR** by měla tvořit organizační struktura praporu o 3 mechanizovaných rotách, včetně 2 vrtulníků Mi-17 a dopravního letounu L-410. Předpokládá se zachování dosavadních čtyř základen. Celkově by Česká republika vyslala do této mírové operace jednotku v síle do 700 osob na dobu 18 měsíců od okamžiku předání jednotky pod operační velení NATO, s možností dalšího prodloužení. Účast AČR v **prodloužené operaci sil SFOR** podléhá rozhodnutí vlády a obou komor Parlamentu ČR.

Rozsah vyčleněných sil a prostředků AČR je odvozen od zvolené varianty D a úkolů z ní vyplývajících při působení sil SFOR v BaH tzn. zabránění obnovení nepřátelství a pokračování v zabezpečení bezpečného prostředí pro implementaci civilních aspektů

daytonské dohody s cílem stabilizovat a konsolidovat mír v Bosně a Hercegovině. Rozsah těchto sil vychází rovněž z očekávaného přidělení stejného operačního prostoru a úkolů v jihozápadním sektoru britské mnohonárodní divize.

Vzhledem k dosavadní politické a vojenské angažovanosti České republiky na dosažení a zachování míru v oblasti bývalé Jugoslávie (trvalá diplomatická aktivita ČR zintenzivněná především v době jejího nestálého členství v Radě bezpečnosti v letech 1994 - 1995, účast mechanizovaného praporu v mírových operacích OSN UNPROFOR a UNCRO, působení polní chirurgické nemocnice v UNTAES ve východní Slavonii, mechanizovaného praporu v IFOR a SFOR pod vedením NATO, činnost vojenských pozorovatelů v misích OSN v zemích bývalé Jugoslávie) je z mezinárodněpolitického i vojenského hlediska nezbytné, aby přítomnost české vojenské jednotky v BaH zůstala nadále zachována.

Naše dosavadní podpora úsilí Severoatlantické aliance o urovnání jugoslávské krize tím bude dále zvýrazněna, což má nepochybně svůj význam v průběhu letošního roku, kdy v parlamentech členských zemí NATO probíhá proces schvalování České republiky, Maďarska a Polska na členství v této bezpečnostní organizaci.

Mám pocit, že kurz české vlády a armády je správný. Je však třeba pochopit, že NATO není jednoletý závazek. Musíte udržet úroveň obrany, a přitom snížit velikost armády a změnit ji v moderní sílu. Koneckonců, podstatou NATO není to, že má ozbrojené síly, ale to, že jsou důvěryhodné: aby nikdo nepochyboval o tom, že když chceme něco udělat, nebudeme mluvit, ale uděláme to. Česká republika, Polsko a Maďarsko se nyní stanou částí tohoto systému. Proto i ony musí mít důvěryhodné síly.

*John Shalikashvili, bývalý vrchní velitel NATO v Evropě a předseda sboru náčelníků štábů
USA. MF Dnes 10. 3. 1998*